

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Torat emet

Abraham Josua Heschel

עשוהי מהרבא, לשה

Lemberg, 625 = 1865

הוצת תשרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9406

בית קטנה . בתיכם בתמרים נאמר ועברתי וכו' שהיה
 עמם בסוד שוקים ורחובות בין האומות דרך העברה .
 בתיכם שכינתו לשכון כבוד בארצו לימלא ח"ע כביכול בין
 בני ארון לייחד עמו . וכן שמים ושמי שמים לא
 ללכתו . והוא ית' שמו למלא ח"ע בחדר המטות רוח
 קדשי קדשים לאתחברא כתיב בצעלה וזהו משקילו את
 המורה ונעשו אומה שלימה . וזה בכל איש ישראל מי שיש
 לו רעה ולבו מתעורר לאמר תמי אעשה גם אני לביתי
 חוק ח"ע במועלות ודעה וירבק ח"ע באור המורה והמורה
 יחד אורחותיה ותלמוד אותך בכל עת שכליות יותר חרשות
 עולות נפלאות . ותחזוק בתוספות אומץ ומלך בכל עת יותר
 המורה תלך לפיך ותלמוד אותך ואז תלך לבטח דרכיך
 עד בואך בשער חכמה עילאי שפע חלקות יחודא עילאי
 המורה העבודה ודא הוא רוח דסימנין משקבלו המורה והבן :
 הוא אין כבודם שיבא לרבר עמם בפרהסיא כמקדם אלא
 יריך לקביעות ואז אבוא אליך וברכתך ואז כאשר תרבק
 תקשר עלתך ביחודו של עולם ותטור רעיוןך לשמו ית'
 נדר ואז הוא חדר מיוחד להשראת השכינה והש"י ביה וביש
 בוא אליך בעלמו כביכול ויוך את אשר תעשה ומיחד
 ח"ע בארצו של עולם בכל העולמות ותחזוק שכליך ותוסיף
 הדרתך בכל רגע בעולמות עליונים בזהירו עילאה וזהו רוגמת
 המשכן מעש . וזהו אין כבודן כו' אלא עשו חדר מיוחד ותעשה
 כל נופך תרכבה לשכינה והבן וזהו ועשו לי מקדש ושכנתי
 בתוכם ע"י קבלת המורה . וזהו שהי' קשה למדרש בתוכו
 גיל . ועתה יחא בסעייתא דשמאי . ודא היא רוח דמיס
 מיתחא כו' ומי' סתומה עד יקשר כל הכחות וכל גופו
 תרכבה עליונה ולחדר מיוחד : ויפתח המי' לעלות מעולם
 עולם מתחא לעילא ולהנין שפע חלקות מעילא לתחא
 וזהו בנין ביהמ"ק . ודא חיוו רוח דיי' דברות הנאמרים
 גמלאכת המשכן ותלת עשרה נהרי הפרטמונה דכ"י שפע
 שנת רבות עילאה קדישא בסוד חני לדודי ודודי לי והבן :

פרשת תצוה

אתה תלוא את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך
 כחית למאור להעלות נר תמיד . הנה ענין המורה
 דותי' הם סוד שבעת ימי הבנין וכמאמר דהע"ה לך ד'
 גדולה וכו' וע"י שאלו השבע מדות והכחות נשגבות נתגלים
 תפרסם חלקותו בעולם כי לית מחשבה תפימה ב"י כלל והוא
 מוגלל מהשגה רק מחמת שרלונו ית' הי' להיטב לברואיו
 ולגדיל חסדו בעול' ולמנרע דהוא רב ושלט שיקירו וידעו
 כל באי עולם גודל רוממותו ועובו וחסדו לכן האליל אלו
 השבע מדות וכוחות וע"י זה נגלה ותפרסם חסדו בעולם
 הם הן שבעת ימי בראשית כי הוא לשון בסירות ויוס א'
 שנת הוא מדתו של אברהם שהוא בחינת יד ימין וכן כולם

ואלו השבע מדות הם בחי' כלים מלומדים והם דוגמת סדר
 אשר מלומס לקבל את השמן וספזילה וכן הם מקבלים
 מן חכמה עילאה קדישא שפע משח רבות עילאה קדישא
 והחכמה נקרא יוד ועדיין הוא עמיר ונניז בלי שום חגלות
 עד שלטע"ר בעולה הבינה והיא ע"י האותיות ח"י נתגלה
 ותפרסם השפע עילאה קדישא שהיא שמן משחת קודש
 לכל שבע מדות הקדושות ודא הוא ב' מן בראשית כו' ב'
 שהיא נקודה בסיכלא כיו"ד היא וע"י תלת ווי"ן של הבינה נתגלה
 עולם הבינה ומשם לכל השבע מידות חה בראשית ברא
 חלקים את השמים ואת הארץ ויש בפסוק שבעה תיבות
 כנגד שבעה ימי בראשית וכ"ח אותיות כנגד כ"ב אותיות
 המורה ונגד ס' אותיות מלפך שהם ז"ך והשמן משחת קודש
 הממי' אותם ונעשה כ"ח חסו הכח העליון הקדוש כביכול
 וכדכתיב כולם בחכמה עשית והוא השמן משחת קודש ומשם
 בא לעולם הבינה שהוא זך ומשם בא לשבעה תיבין שבעה
 ימי בראשית . והם בסוד שבעה קני המורה שהם הכלים
 מלומדים המקבלים את השמן והנה כתיב ברעת
 חדרים ימלאו דעיקר הקיסור והזיווג של חכמה ובינה היא
 רק על ידי דעת עליון והדעת הוא בחינת ומידות של משח
 רבינו ע"ה כידוע וכדאיתא בכתבי האר"י הקדוש זל"ה שמשח
 הוא מספר שני השמות אל שרי שעל ידו בא החגלות השפע
 לעולם הבריאה וגם מספר רבוע דע"ב שהוא סו"ה במילואי
 יוד"ן ומספר אה"ה קדוש במלוי יוד ואלו השני שמות הם
 חכמה ובינה ואלו השני שמות הם ג"כ מספר משח והדעת
 העליון הקדוש שהוא בחינת משח מיוחד ומקשר אותם והנה
 הבורא ית' לגודל חסדו ראה להיעיב לישראל עם קרובו ולוא
 שיעשו המשכן וכל כליו הכל בדוגמא העליונה כביכול שע"י
 זה יגדל ויתרבה השפע הקדושה לכל העולמות ולוא אותם
 לעשות מורה המורה שבעה נרותי דוגמא קני המורה
 הקדושה העליונה ולוא ליקח שמן זית זך דוגמא השמן זך
 העליון שהוא בחינת משח ולוא לזה הש"י למשה רבינו ע"ה
 אתה תלוא את בני ישראל מלשון לויחא ומיבור ויחוד ויקחו
 אליך שמן זית זך שיינו שהם יביאו אליך שמן זך ואתה
 תלוא ותקשר ותיחד השמן הזך העליון הקדוש והטמור
 ובזה תקשר ע"י מרתך שהוא רעת העליון כביכול ובזה
 יהיה למאור להמשיך האור והשפע משח רבות עילאה קדישא
 אל השבעה קני המורה שהם בסוד נר והעולות נר תמיד
 חס יסיו ע"י אהרן ובניו הקדושים מדות החסד וכסידליקו
 המורה הטמור בכונה זכה ונקי"י בזה ימשך שפע וחסד
 לכל העולמות ולהיות עלי' העולמות והבן :

דפ שת זכור

זכור את אשר עשה לך עמלק : כתיב ואתה עיף ויגע
 ולא ירא חלקים י"ל דהנה לא זו בלבד דזרע ישראל הם
 מלווים על מחיית עמלק דהוא זרע של עשו' אלא רכל איש
 ישראל

ישראל לריך למחות חלק הרע המכונה בשם עמלק אשר
 עמון בקרבו של אדם שכל זמן דורע עמלק ימ"ש בעולם
 אז כיון דהאדם ג"כ הוא עולם קטן : אז נמצא בוודאי
 בכל אדם כח עמלק וחלק הרע אשר מתעורר בכל פעם
 לחטוא את האדם וע"ז בא הזכירה בתורה. והנה כח של
 זרע ישראל אינו אלא בפה דסקול קול יעקב בתורה ובתפלה
 וכשארם יש לוכח זה ובווער תמיד לבו להשי"ת אז אין שום
 רע יכול לשלוט בו. אבל כשארם מניח כח זה. ויסעו
 מרפידים שרפו ידיהם מן התורה מיד ויבוא עמלק ותיקף
 שורה הרע עמו. אך כשארם תופס עכ"פ מידת יראה
 להיות ירא מלפניו ית' לעבור על מצותו אז עכ"פ אינו בא
 לידי חטא וז"ש ואתה עיף ויגע שכח נחלש שרפו ידיהם
 מדברי תורה ועבדות השם וגם איך רח. וז"ש ולא ירא
 חלקים. וע"כ תזכור תמיד מאוד שלא יכשילך כח עמלק
 וז"ש עשה תמחה זכר עמלק שתמחה מלבבך שורש הרע
 ולכפות אותו תחת הטוב וז"ש והיה כאשר ירים משם ידו
 ר"ל כמו וע"כ ידו כשהלדיק מרים זה הכח ובבר ישראל
 אבל כשיניח זה הכח אז ח"ו ובבר כו' וע"כ לריך להחזיק
 בכח בתורה ובתפלה להכניע הרע תחת הטוב :

עמלק ר"ל אף שאדם הוא בדביקות גדול ולבו בווער כחם
 לעבודת השם. אעפ"כ לריך מאוד לזכור ולהשגיח על עמלמו
 שלא יתן מקום לחלק הרע שבו : כי יליץ הילר עמון בקרבו
 ובלבו של האדם ואף שהאדם סובר שהוא בדביקות עליון
 פזאוס יתעורר בו תאות הילס"ר ולריך להשגיח ולמחות זכר
 הילר מלבו. אף שהאדם רבוק בקדושת שבת : כמו דמיון
 בורע ישראל דור המדבר שהיו דור דיעה וסיו אז במרדיו גדול
 ורחתה שפחה על הים וקבלו התורה מפי הגבורה ונפסקה
 מהם וזהמת הנפש רק שישו את שמו ית' במה שאמרו הים
 ה' בקרבנו אם אין ולא עשו עבירה רק שחטאו במחשבתו
 על מה שרצו לדעת מחיזה מקום נמשך עליהם השפעת השם
 ב"ה : אם ההנהגה היא עפ"י עילמית התחטוים ע"י המדוי :
 אז שם נשפצים מעולם העליון. המכוני בשם אין ויש
 בכאן שכל עמק בביאור החטא הזה ואין כאן מקומו. אך
 עכ"פ היולא מצוה אף שהיו אז במרדניה גדולה מיד שחטאו
 בהסור המחשבה מיד ויבא עמלק ע"כ לריך האדם להשגיח
 על עמלמו ולהכריז זכר עמלק שיושב בקרבו והסן :

עוד דרוש לפרשת זכור

במדרש זכור את אשר עשה לך עמלק. כתיב זכור
 את יום השבת לקדשו כו' יכול דשמי הזכירות
 שווין הם. וע"ז אמר שהע"ה אין לחכם עם הכסיל. אלא
 זה זכור לקדשו ולכבדו. וזה זכרו למחות ולאבדו : דשורם
 הדבר כך הוא דהתורה הזכיר אותנו על ד' זכירות שמכיר
 חמיד הדי' דברים שהם עיקרי ושרשי האמונה והדת. אחד
 לזכור מעמד הר סיני שכל האיש ישראל לריך להיות דומה
 בעיניו כאלו הוא צהר סיני לקבל את התורה. דבאמת
 יש עבר ועמיד. אבל בהקב"ה לא שייך זה. והוא בכל
 יום ונתן תורה לעמו ישראל וע"כ כן כשארם פותח אחיה ספר
 ורולה ללמוד לריך לזכור מעמד הר סיני וכאילו הוא מקבל
 התורה מפי הגבורה : אז בא לידי אימנה ויראה כמו שניתני
 התורה ברמת ובזיע כדכתיב ויחרד כל העם אשר במחנה :
 ולריך שיהיה לאדם חרדה בכל רמ"ח איברים שלו הנקרא
 תמנה שכינה כמ"ש והיה מחניך קדוש הזכירה השני הוא
 זכור אשר עשה ד' חלקין למרים ר"ל כשארם מתבונן במעשי
 הלקדן של מרים אשר בא לה עונש לה"ר שאמרה לטורין
 על ג"שה לפני שמו ית' כי הקב"ה אינו רולה פיקטרג על
 שום אדם לרע לפני השם רק לריך לשמור פיו ולשונו
 ושלא ידבר בהם רק טוב ולמשוך חסדים לעולם ולהוילא
 הטוב מן הסתום אל הגלוי ולקבוע הטוב בפה ולהכריע
 בלשון לריך כל חלקי הרע תחת הטוב. הזכירה הג' היא
 זכירת שבת שאדם לריך לקדש את יום השבת וכל ימי החול
 לריך אדם לזכור את יום שבת וללפות על קדושת שבת.
 וכמו ששינו חייב אדם לומר היום יום א' בשבת יום שני
 בשבת ולריך אדם לחבר קדושת שבת בכל יום ואח"כ זכיר

איתא בפרקי דר"א ובמדרש תנחומא כתיב זכור את
 יום השבת לקדשו. וכתיב זכור את אשר עשה
 לך עמלק. לזה זכור ולזה זכור. אלא למד' למך ששבת
 סעודה וזימן את האורחים נכנס התמחו לפניו מלא כל
 טוב אמר פלוגי אוסבי משקינח את התמחו אמר זכור פלוגי
 שונאי ואמרו לו אוהביו לזה זכרת. אמר להם זה
 זכרתי על תמחו מלא כל טוב. וזהו על תמחו ריקס קך
 השבת זכור את יום השבת לקדשו ולכבדו כו' ובעמלק על
 שולחן ריקס תמחה את זכר עמלק מתחת השמים. והוא מלא
 ובהעיר לב' י"ל דהנה האדם הוא קומה שלימה והוא עולם קטן
 וכן כל עולם הוא בחי' קומה (שלימה) וגם כוללת העולמות
 הם ג"כ קומה שלימה. והנה מוח הזכרון והחכמה הוא עול'
 העליון קדוש ונורא כידוע, והנה אלא שבת טוב ויפה הדבר
 להעלות לעולם החכמה והזכרון בכדי לקדשו אבל אלא עמלק
 הרשע ח"ו להעלותי לעולם הזכרון. וזה היה קשה להמדרש
 והתירוצ' ע"ז יובן ע"פ מה דאיתא בשם האשל הגדול מתי
 דוב בער מ"מ דק"ק מעזריטש על המשנה בפרקי אבות שבעה
 דברים בחכם וכו' וחילופיהן בגולם. וביאר הוא ז"ל דאח
 עלמא דאיכרי בצחי' גולמא והוא עולם החכמה שהיא ויד
 כי וי"ד הוא רק נקודה קטנה ויוכל להצטייר כל אות שחלפה
 וזהו כוונת המשנה וחילופיהן היינו אם רוצים להחליף אחיה
 דברים מהדברים בגולם היינו לריך להעלות אותו הדבר
 להאי עלמא דאיכרי גולמא ומשם יוכל להחליפו עכ"ל ונבוא
 לבאר ולהרחיב קצת ולהסביר הדבר דהנה כל דבר שהוא
 בתואר ובצורה מן הצורות אי אפשר לו לקבל צורה אחרת
 לכן לריך לקלקל צורה שהיא ולעשות אותה גולם בלי שום
 חואר